

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного
бізнесу**

ПЕРЕЛЖУЮ

про ректор

Олександр МИГУЩЕНКО

2025 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступних випробувань за фахом
при зарахуванні на навчання
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
за освітньою програмою:

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Директор інституту

Тарас ДАНЬКО

Харків 2025

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

АНОТАЦІЯ

Метою фахових вступних випробувань є комплексна перевірка знань вступників, які вони отримали в результаті вивчення циклу дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою та навчальними планами у відповідності з освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр».

Вступні випробування охоплюють перелік фахових дисциплін: основи підприємництва, економіка та організація торгівлі, біржова діяльність, торговельне підприємництво, управління бізнес-проектами та рішеннями, бізнес планування підприємницької діяльності, маркетинг, фінанси.

Абітурієнт повинен знати основні питання основ підприємництва, економіки та організації торгівлі, біржової діяльності, торговельного підприємництва, управління бізнес-проектами та рішеннями, бізнес планування підприємницької діяльності, маркетингу, фінансів.

Програма вступного випробування для конкурсного відбору вступників до НТУ «ХПІ» (далі - Університет) для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю D7 «Торгівля», конкурсна пропозиція: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» побудована за синтетичним міжпредметним принципом і складається з окремих розділів, кожен з яких інтегрує матеріал певного функціонального спрямування.

Метою програми для конкурсного відбору вступників до Університету для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю D7 «Торгівля», конкурсна пропозиція: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» є виявлення рівня засвоєних знань та вмінь, визначених галузевими стандартами вищої освіти для фахівців освітнього ступеня «молодший спеціаліст», що навчалися за спеціальністю D7 «Торгівля».

Програма охоплює теоретичні і прикладні питання, що в рамках Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра визначають наявність у випускника здібностей виконувати функції, визначені освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра. Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається Положенням про приймальну комісію НТУ «ХПІ».

Голова робочої групи – Марина МАЩЕНКО, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри підприємництва, торгівлі і логістики, гарант ОПП «Підприємництво, торгівля і логістика».

Члени робочої групи:

1. Олена СЕРГІЄНКО – доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі і логістики, гарант ОНП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».
2. Ірина ЛІСНА – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі і логістики.
3. Ігор СОСНОВ – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі і логістики.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Вступне фахове випробування здійснюється у дистанційній формі за допомогою засобів Office 365.
2. Під час проведення фахового випробування за затвердженим розкладом необхідно забезпечити ідентифікацію особи здобувачів освіти.
3. Екзаменаційне завдання складається із випадковим чином генерованого засобами Office 365 набору тестових завдань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної та практичної підготовки потенційного здобувача освіти і рівень його компетентності.
4. У разі виникнення під час складання фахового випробування обставин непереборної сили (повітряна тривога, тощо) абітурієнт повинен негайно повідомити екзаменаторів або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо). За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається членами екзаменаційної комісії в індивідуальному порядку.
5. Підсумкову оцінку формують на основі суми балів, отриманих автоматично за проходження тестових питань екзаменаційного білету.
6. Загальний час проведення фахового випробування займає 40 хвилин.

СТРУКТУРА ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» складається з 30 теоретичних тестових питань (20 питань – по 3 бали за кожне завдання (один вірний варіант відповіді), 10 питань – по 4 бали за кожне завдання (один вірний варіант відповіді)) з дисциплін професійної підготовки навчального плану зі спеціальності D7 «Торгівля» освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а саме: «Основи підприємництва».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Підприємництво та торгівля

Тема 1. Економічна сутність підприємництва.

Виникнення і розвиток концепцій підприємництва. Мотиви початку підприємницької діяльності. Знання та вміння підприємця. Теорія підприємництва. Роль і значення підприємництва в стійкому розвитку.

Тема 2. Характеристика видів підприємницької діяльності.

Основні види підприємницької діяльності. Виробниче підприємництво. Торговельна діяльність. Діяльність у сфері обслуговування товарів для населення. Біржова діяльність. Консалтингова підприємницька діяльність. Соціальне підприємництво.

Тема 3. Організаційно-правові форми підприємництва.

Правовий статус суб'єктів підприємницької діяльності. Мережеві форми організації підприємницької діяльності. Аутсорсингова форма організації підприємництва.

Тема 4. Економічні принципи забезпечення стійкості підприємницької діяльності.

Принципи окупності та самофінансування. Принципи справедливої оплати праці. Дія закону вартості товару через співвідношення ціни, собівартості та якості товару. Принципи безпеки здійснення підприємницької діяльності

Тема 5. Підприємницьке середовище.

Зовнішнє середовище підприємництва та регуляторна політика держави. Конкурентне середовище підприємницької діяльності. Вплив тіньової економіки на підприємницьку діяльність.

Тема 6. Сутність, функції і завдання організації торгівлі. Організаційна та функціональна структура торгівлі.

Поняття організації торгівлі. Функції і завдання дисципліни «Організація торгівлі». Види суб'єктів торговельної діяльності. Організаційні моделі у сфері торгівлі.

Тема 7. Організаційні основи функціонування роздрібної торгівлі.

Суть, принципи і завдання організації роздрібної мережі. Характеристика основних видів, типів і форматів роздрібних торговців. Концентрація і спеціалізація роздрібної мережі.

Тема 8. Будова, улаштування і проєктування роздрібних торговельних об'єктів.

Будова і технологічне планування магазинів. Улаштування і планування торговельних приміщень. Основні види торгово-технологічного обладнання

роздрібних торговельних об'єктів.

Тема 9. Організація торгово-технологічного процесу в магазині.

Зміст торгово-технологічного процесу в магазині. Технологія приймання і зберігання товарів у магазинах. Розміщування і викладання товарів.

Тема 10. Організаційні основи діяльності підприємств оптової торгівлі.

Суть і завдання оптової торгівлі – основного складового елементу оптового ринку. Види оптових підприємств та їх класифікація. Структура і побудова апарату оптового підприємства.

Біржова діяльність

Тема 1. Фондова біржа.

Учасники фондового ринку та класифікація цінних паперів. Особливості функціонування фондової біржі в Україні. Фондові індекси

Тема 2. Валютна біржа.

Сутність валютного ринку. Валютна біржа як учасник валютного ринку України. Криптовалютна біржа та криптотрейдинг.

Тема 3. Виникнення біржового ринку України та його регулювання.
Біржова справа Етапи та особливості розвитку біржового ринку України. Законодавче регулювання біржової діяльності в Україні.

Тема 4. Створення біржі та її структура.

Особливості створення бірж. Структура та органи управління біржою

Тема 5. Основи взаємовідносин бірж з учасниками торгів.

Форми взаємовідносин бірж з учасниками біржових торгів. Взаємовідносини біржових посередників з клієнтами.

Тема 6. Біржовий товар.

Особливості біржового товару. Речовий товар як біржовий товар. Цінні папери як біржовий товар. Валюта як біржовий товар.

Тема 7. Біржові угоди.

Біржова угода, класифікація біржових угод

Тема 8. Біржове котирування цін.

Сутність та значення біржового котирування цін. Розбір біржових котирувань.

Тема 9. Правила біржових торгів та технологія їх проведення.

Правила біржової торгівлі. Процес біржової торгівлі. Порядок виставлення товарів на біржові торги і їх зняття. Лістинг і делістинг цінних паперів.

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**Галузь – D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність – D7 «Торгівля»
Конкурсна пропозиція «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»
Рівень вищої освіти - бакалавр**

Зазначте Ваше прізвище, ім'я та по-батькові

Введіть адресу Вашої електронної пошти

Додайте номер контактного телефону

1. Економічною основою підприємництва є: (3 бали)
 - ☐ Приватна власність
 - ☐ Колективна власність
 - ☐ Державна власність
 - ☐ Партнерство

2. Специфічними функціями підприємництва є: (3 бали)
 - ☐ Виробничо-технологічна, економічна, соціальна
 - ☐ Соціальна, економічна, зовнішньоекономічна
 - ☐ Виробничо-технологічна, комерційна, збутова
 - ☐ Економічна, соціальна, фінансова

3. Вид підприємницької діяльності, який пов'язаний з виробництвом продукції, послуг, інформації тощо, які підлягають реалізації споживачам – це: (3 бали)
 - ☐ Виробниче підприємництво
 - ☐ Посередницьке підприємництво

- ☐ Фінансово-кредитне підприємництво
- ☐ Комерційне підприємництво

4. Процес створення умов, які впливають на поведінку людини і дозволяють спрямовувати її в потрібний для організації бік, зацікавити людину в активній сумлінній роботі, відносять до функції: (3 бали)

- ☐ Координування
- ☐ Організовування
- ☐ Мотивування
- ☐ Контролювання

5. Що слід розуміти під організаційною структурою управління? (4 бали)

- ☐ Склад ланок управління організацією
- ☐ Супідрядність управлінських взаємозалежних ланок управління
- ☐ Склад підрозділів управління
- ☐ Склад і супідрядність взаємозв'язаних управлінських ланок, які забезпечують здійснення функцій і завдань управління організацією

6. Яке з наведених визначень не є коректним: «Торгівля це - (3 бали)

- ☐ Частина сфери товарного обігу, що зв'язує виробництво та споживання
- ☐ система економічних відносин продавців та покупців з приводу купівлі-продажу товарів;
- ☐ Індикатор стану ринку, одночасно виступає в ролі і попиту, і пропозиції
- ☐ Група господарюючих суб'єктів, яка виокремилась у самостійну сферу діяльності, що спеціалізується на виконанні посередницьких функцій між виробниками та споживачами

7. Перевагами торговельних мереж відносно незалежних торговельних підприємств є: (3 бали)

- ☐ Потреба у значних капіталовкладеннях у поточну діяльність
- ☐ Обмежена гнучкість у пристосуванні до локальних місцевих ринків
- ☐ Багаторівнева система управління
- ☐ Можливість використання централізованих складів

8. При розв'язанні питання “зробити чи купити?” вирішальним фактором є: (3 бали)

- ☐ Обсяг виробництва
- ☐ Види закупівель
- ☐ Тривалість виробництва
- ☐ Витрати на закупівлю і виробництво

9. В якому з наведених варіантів із переліку (1 - Забезпечення інвентарем і пакувальними матеріалами; 2 - Вивчення попиту населення; 3 - Планування господарської діяльності; 4 - Приймання товарів за кількістю; 5 - Укладання договорів з постачальниками; 6 - Комплектування кадрів; 7 - Оснащення торговельними меблями) правильно визначено склад торговельно-оперативних функцій торговельного підприємства?(4 бали)

- ☐ 1, 2, 7
- ☐ 2, 4, 5
- ☐ 1, 2, 3
- ☐ 4, 5, 6

10. В якому з варіантів правильно відображено склад специфічних факторів (із переліку: 1 - стан виробництва товарів; 2 - тип магазину; 3 - грошові доходи населення; 4 - умови товаропостачання; 5 - розмір магазину; 6 - попит населення; 7 - наявність інших торгових підприємств), які впливають на формування асортименту товарів у магазинах? (4 бали)

- ☐ 1, 3, 6
- ☐ 2, 4, 5
- ☐ 1, 2, 3
- ☐ 4, 5, 6

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гой І. В. Підприємництво : навч. посіб. / І. Гой, Т. Смелянська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Хмельницький нац. ун-т. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 367 с.
2. Голошубова Н.О. Організація торгівлі: підручник / Н. О. Голошубова. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. 680 с.
3. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. С. Варналій [та ін.]; ред. К. О. Ващенко ; Міжрегіональна акад. упр. персоналом. Київ : Персонал, 2010. 305 с.
4. Економіка підприємства. Збірник засобів діагностики рівня професійних компетентностей [Електронний ресурс] : навч.-практ. посіб. / М. В. Афанасьєв, І. Я. Іпполітова, Н. В. Лепетюха [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (1,47 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 333 с. – URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22559>
5. Економіка торгівлі : навч. посіб. / [Н.О. Власова, В.А. Гросул, О.А. Круглова, М.В. Чорна та ін..] ; за ред. Н.О. Власової. Харків : Світ Книг, 2014. 473 с.
6. Оцінка бізнесу та його складових / Цибульська Е.І. Київ : Кондор, 2020. 364 с.
7. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
8. Підприємництво. Торгівля. Біржова діяльність : наук.-допом. бібліогр. покажч. / [упоряд. О. В. Олабоді, Т. П. Фесун] ; Нац. ун -т харч. технол., Наук.-техн. б-ка. Київ, 2021. 120 с.
9. Алейнікова О. В. Інноваційний та інвестиційний менеджмент : навч. посіб. / О. В. Алейнікова, Н. М. Притула. Київ: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2016. 614 с.
10. Бутко М. П. Менеджмент інвестиційної діяльності : підручник / [М. П. Бутко, І. М. Бутко, М. Ю. Дітковська та ін.]; за заг. ред. М. П. Бутка. Київ. : Центр учбової літератури, 2018. 480 с.
11. Вовчак О. Д. Інвестиційний менеджмент: підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2016. 464 с.
12. Дикань В. Л. Біржова діяльність : підручник / В. Л. Дикань, І. Л. Назаренко, Ю. А. Пługіна. Харків : УкрДУЗТ, 2017. 282 с.
13. Микитюк П.П. Інвестиційний менеджмент : курс лекцій / П. П. Микитюк. Тернопіль: Принтер-Інформ, 2016. 103 с.
14. Мойсеєнко І.П. Інвестування : навч. посіб. Київ: «Знання», 2016. 490 с.
15. Основи біржової діяльності : навч. посіб. / М.О. Солодкий, Н.П. Резнік, В.О. Яворська: [за ред. М.О. Солодкого]. Київ : ЦП Компринт, 2017. 450 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕННОСТІ ВСТУПНИКІВ

Вступне фахове випробування за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» складається з 30 теоретичних тестових питань.

Питання, що містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (20 тестових питань) оцінюється в 3 бали.

Питання, що містять один вірний варіант відповіді. Вірна відповідь на питання (10 тестових питань) оцінюються в 4 бали.

Мінімальна сума балів для успішного складання фахового вступного випробування складає 6 балів. Максимальна сума балів за успішне складання фахового вступного випробування складає 100 балів.

Для підрахунку отриманих на тестуванні правильних відповідей та їх переведення для отримання кінцевого результату використовується шкала, що наведена в табл. 1.

Таблиця 1 – Шкала розрахунку тестового балу вступного випробування

Номер питання	Тестовий бал	Номер питання	Тестовий бал
Питання, що містять один вірний варіант відповіді (кожна правильна відповідь рахується в 3 бали)			
1	3	11	33
2	6	12	36
3	9	13	39
4	12	14	42
5	15	15	45
6	18	16	48
7	21	17	51
8	24	18	54
9	27	19	57
10	30	20	60
Питання, що містять один вірний варіант відповіді (кожна правильна відповідь рахується в 4 бали)			
21	64	26	84
22	68	27	88
23	72	28	92
24	76	29	96
25	80	30	100

Переведення позитивної оцінки фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» в шкалу 100-200 балів згідно Додатку 3 Правил прийому до НТУ «ХПІ» в 2025 році.

Схвалено на засіданні вченої ради інституту.

Протокол БЕМ-№ 3 від «25 березня» 2025 р.

Голова вченої ради ННІ ЕММБ

Тарас ДАНЬКО